רש"י א מיי' פ"ו מה' מכירה פל"ה:
רמב"ם ב מיי' פ"ז מה' עבדים הל"ח סוס"ע יו"ד סי' רסז סעי' ה:
רמב"ם ג מיי' פ"ג מה' זכייה הל"ב סוס"ע יו"ד סי' רסז סעי' כב:
רמב"ן ד מיי' שם וסי"ן מה' מכירה פל"ו סוס"ע שם סעיף סב סמג לאוין רמב סוס"ע תס"ע סי' סה סעי' יח וסוס"ע יו"ד סי' רכב:
רמב"ם ה מיי' פ"ג מה' זכייה ומתנה הל"כ יג סמג עשין סב סוס"ע יו"ד סי' רסז סעי' כב:
רמב"ן ו מיי' שם הל"יד וס"ה מה' עבדים הל"ג סמג שם סוס"ע שם סעי' כו:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה דאמר וכו' ויל"ל דאורמיה דגמ' וכו'. כיון של הגאון מוהר"ר ז"ל ועוד כתובות ד' מד ע"א תד"ה והלכתא ולקמן דף סה ע"א תד"ה ואם נתן וכו"ן בדריש ד' עב ע"א ד"ה ועניין הלכה:

(ע' תוס' שבת עב. ד"ה כי אתא וכו' יומא יט: ד"ה מי מיכא וכ"ק פז: ד"ה דיישבו"מ יז: ד"ה מן [מוס' מוקפות יומא יט: ד"ה מי מיכא])

לר' שמעון בן אלעזר עבד כנעני מהו שיעשה שליח לקבל גיטו מיד רבו: כיון דגמר "לה-לה" מאשה כאשה אי דילמא אשה, דאיהי מצי מקבלת גיטה ושליח נמי מצי משויא, עבד דאיהו לא מקבל גיטיה שליח נמי לא מצי משוי בתר דבעיא הדר פשטא (ה) "לה-לה" מאשה, באשה, ואלא הא *דאמר רב הונא בריה דרב יהושע הני כהני = "שלוחי דרחמנא נינהו דאי סלקא דעתך שלוחי דידן נינהו מי איכא מידי דאנן לא מצינן עבדינן ואינהו מצי עבדי - ולא, והא עבדא דאיהו לא מצי מקבל גיטיה ושליח מצי משוי? ולא היא, ישראל לא שייכי בתורת קרבנות כלל, עבד שייך בגיטין דתניא *נראין הדברים שהעבד מקבל גיטו של חבירו מיד רבו של חבירו אבל לא מיד רבו שלו: ובלבד שיהא הכסף משל אדרים: נימא בהא קמיפלגי דר' מאיר סבר *אין קנין לעבד בלא רבו *ואין קנין לאשה בלא בעלה ורבנן סברי יש קנין לעבד בלא רבו ויש קנין לאשה בלא בעלה? אמר רבה אמר רב ששת דכולי עלמא אין קנין לעבד בלא רבו ואין קנין לאשה בלא בעלה והכא במאי עסקינן דאקני ליה אחר מנה ואמר ליה "על מנת שאין לרבך רשות בו" ר' מאיר סבר כי אמר ליה "קני" *"קני עבד וקני רבוה, וכי אמר ליה "על מנת" לא כלום קאמר ליה, ורבנן סברי כיון דאמר ליה "על מנת" אדני ליה תנאיה, ר' אלעזר אמר כל כי האי גוונא דכולי עלמא לא פליגי *"דקני עבד וקני רבוה והכא במאי עסקינן כגון דאקני ליה אחר מנה ואמר ליה "על מנת שתצא בו לחירות" ר"מ סבר כי אמר ליה "קני" קני עבד וקני רבוה, וכי אמר ליה "על מנת" לא כלום קאמר ליה ורבנן סברי לדידיה נמי הא לא קא מקני ליה דהא לא אמר ליה אלא "על מנת שתצא בו לחירות"; ורמי דרבי מאיר אדרבי מאיר ורמי דרבנן אדרבנן דתניא אין

לר' שמעון בן אלעזר: בשעה דמי: מלמד שהאשה עושה שליח לקבל גיטו (קידו דף מא.) מוקמינהו מכיתו" מלמד שהאשה עושה שליח והייטו דקאמר על ידי שליחים: אי דילמא כו': "וע"ש" לחרים דקאמר שיזכה לו רבו גיטו על ידי שליחים לו הם עושים שלח מדעתו: גמר לה לה מאשה: ושוטה שליח: פני כסני. לענין הקרבת קרבנות: שלוחי דרחמנא נינהו. ולא שלוחי דידן ונפקא מינה למודר הנאה מכהן שהכהן מותר להקריב קרבנותיו והא מילתא איצטריך לן בנדרים בפרק אין בין המודר (דף לה:): והא עבד כו': והיכי ליף רב הונא מהאי טעמא היתר בהקרבה למודר הנאה: בתורת קרבנות. שיהיו הן עובדים את הטבורה: שייר בגיטין. אם אינו מקבל גיטו משום דלא יצא מרשות רבו, מקבל הוא גט לחברו שאינו עבדו של רבו אלא שם אחר אחר דהא יצא לרשות שאינו שלו: אכל לא מיד רבו שלו. אם היו שניהם של אדם אחד: דר"מ. דאמר בכסף ע"י אחרים סבר אין קנין לעבד בלא רבו אם נתנו לו במתנה זה-בו רבו הילכך אע"ג דהוי כסף משל אחרים לא אפשר שיקבלנו הוא ויתן לרבו: ורבנן סברי יש קנין. אם נתנו לו מתנה הוא לו דעדיף אחרת מקנהו ונוקנה לו לא גמר בלבו שיזכה בו הרב הוא דעבד ומיפריק ביה על ידי עצמו: קנין דאשה ובעלה בעצמה אינטריכא לן ואשה כי עבד הוא לו ובעלה זכאי במעשה ידיה ובמציאתה, וכי היכי דפליגי לענין מתנה בעבד ליכא למשמע דה"ל באשה: דכ"ע אין קנין. לי יהבי ליה סתמא: אפני ליה נגאלה. דמעיקרא אדעתה דאשה אקניה: לא כלום אמר ליה. דקנה עבד קנה רבו: שאתנהו לרבך בפדיונך: אין

מסורת הש"ס

(ה) גמ' סדר מס' גמר לה: (כ) תו' ד"ה (בע"ה) כ' שמעון וכו' ור' שמעון כ"ש סבר לה כר"מ: (ג) ד"ה ור' אלעזר וכו' סמדיר את מתנו וכו' אמר לה בלבו כרי:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' סדר מס' גמר לה: (כ) תו' ד"ה (בע"ה) כ' שמעון וכו' ור' שמעון כ"ש סבר לה כר"מ: (ג) ד"ה ור' אלעזר וכו' סמדיר את מתנו וכו' אמר לה בלבו כרי:

רום' ר"י הזקן

שלוחי דרחמנא ואפי' היה בעל קרבן מורה הנאה מהכהן מותר לו להקריב קרבנו: יש קנין שהקנו להם אחרים בסתם ולא עשו להם תנאי דאשיל דעת אחרת הקנתו לו ולא נסר בלבו לתת לאחרן ולבעל: ולאשה בעלמא איצטריכא ליה. כתב ר"ש דאשה כעבד דאיהו זוכה במעשה ידיה ומציאתה. משמע מלשונו דמתנה במציאה וכ"כ בס' בן מורד ומורה. וזה אינו כמ"ש במציאות האשה: ולאו כלום הוא דה"ל כנתן [לו] אחר מתנה שתכף שנתן לעבד קנה האדון וכי עביד תנאי לעבד לא מהני לאדון. ור' אלעזר וכו' איכא מאן דסבר כרב ששת דנרסי' בנדרים פ' בתרא חמודר הנאה מתתנו וחזא ודצה ליתן מעות לבתו אומר לה הרי המעות נתונים לך ע"מ שאת נשואה ונותנת לפיך. אמר רב ל"ש אלא מה שאת נשואה ונותנת בפיך אבל מה שתרצי עשי בהן קנה יהודן בעל. אמר רבא מנהרי שמעתתיה דרב כי' מאיר מדקאמר דרב כר' מאיר ומורה שאם אומר מה שאת נשואת ונותנת בפיך לא קנה בעל ובמה שתרצי עשי בהן קנה אלמא ס"ל כרב ששת דבעל מנת שאין לרבך רשות בהן פליגי ומיהו ר' מאיר מודה בעל מנת שתצא בהן לחירות הוה"ל נני אשה מה שתרצי עשי בהן בע"מ שאין לבעלך רשות בהן ומה שאת נשואת ונותנת בפיך בע"מ שתצא בו לחירות נבי עבד דאלו סבירא לן כר' אלעזר דציא שמעתתיה דרב כרבנן ולא כר' מאיר. דלר' מאיר כי היכי דלגבי מכר ליכא שום אונפא דקני ליה עבד בלא אדון ה"נ גבי אשה ליכא שום אונפא דתקני אישה

מהרש"א

(ע"ש) [ארכ] משל אדון קני אדון המתנה לשלם שהרי הקנה לעבדו ואע"ג דקא"ל ע"מ שתעשה בהן הפציך מהם הואיל ועשיות חפציו הוא תחת שעבודו נמצא שהמתנה היא לעבדו שיעשה מהן מה שאמר הלכך כי א"ל קני קנה עבד ואדון וכי א"ל ע"מ הוי כמתנה לאדר עד שיאמר לו ע"מ שתצא בהן לחירות דהא לדידיה לא אקני ליה עד שיצא בהן לחירות ותיסתלק כל שעבודו מעליו נמצא שלא הקנה עבדו כלל. והלכתא כשמואל דדינא הוא. ורש"ל דרב ר"מ שאין לבעל ואשה דהואיל והתנה בעומד לעבד ע"מ שתצא בהן לחירות [אר] סה שתרצה בעשיה ס"נ.והרב בעל התשלום כתב בנדרים דברי פלא והעיקר כמו שכתבנו ב"ד הר"ם והרי"ף.ודוי יודע דמתנת אשה שווקה בה הבעל אינו ווכה בה אלא לחירות כמו שכתבנו בפ' מציאת האשה: ורמי דר' מאיר [אדר"מ]ורבנן [אדרבנן]. לר' אלעזר מותיב דבעל מנת שתצא בהן לחירות פליגי ושמעי' מהא דר' אלעזר בין בעבד בין באשה קאמר ודינם שוה שלא כדברי בעל התשלום שכתב דהא דר' אלעזר לא איירי אלא בעבד אבל באשה מודה דבעל מנת שאין לבעלך רשות בהן לא קנה בעל דא"כ אמאי אוקמא בעל מנת שתפרי בו את המעשר דא"ל לאוקמי בעל מנת שאין לבעלך רשות בהן דבהא פליגי אפי' לר' אלעזר נבי אשה. ועוד אפי' ג) ואפיר קשיא דר' דהא מודה ב"ש שתפרי את המעשר דלא קנה בעל דהוי בע"ס שתצא

ג) תוס' ל"ל ולענין ממון מכל מקום לענין מיסורת מיהשיל משמע דהלכה כרבי מאיר דהא ר"ב תוס' שבת עב. ד"ה כי אתא וכו' יומא יט: ד"ה מי מיכא וכ"ק פז: ד"ה דיישבו"מ יז: ד"ה מן [מוס' מוקפות יומא יט: ד"ה מי מיכא]

ד) גי' רש"ל

בלא בעלה ואוקמי רב למתני' כרבי מאיר ושמואל כרבנן אלמא הלכתא כרב ששת. והריטב"א והר"ם פסקי כר' אלעזר: ה) פסק כשמואל. והעיקר דרב ושמואל בהא פליגי רב סבר דמתני' דאי כר' מאיר היא במה שאת נשואת ונותנת לפיך דוקא ר' מאיר מודה ב) בעל מנת שתצא בהן לחירות דלא קנה אדון כרב ששת ומה שתרצי עשי בהן דרבנן ושמואל סבר דלא קנו ואיכא לאשמעינן דר' מה שתרצי עשי בהן אע"פ שהתנה בנוסחה של מתנה קנה בעל דאי כר' מאיר ואליבא דרב ששת דס"ל דפליגתייהו בע"מ שאין לרבך רשות בהן וקבברי רבנן קנתה האשה והעבד ור' מאיר סבר דלא קנו ואיכא לאשמעינן דר' מאיר סבר דע"מ שתצא בהן לחירות ודאי נבי אשה בע"מ שאת נשואת ונותנת לפיך קנתה האשה והעבד. ואלו רב ס"ל כר' אלעזר בע"מ שתצא בהן לחירות פליגי מני מתני' אי ר' מאיר הא אמר אפ"ה קנה בעל ואדון ואי רבנן דאמרי נבי עבד דבעל מנת שתצא בהן לחירות קנה עבד מספס דלדידיה נמי לא אקני ליה אלא שיצא בהן לחירות לגוטר שהתנה בנוסחה של מתנה כמו שנבאר בדברי שמואל הילכך לרב דאמר לשיטת מתני' דוקא לא מתוקמא שמעתתיה אלא כר' מאיר אליבא דרב ששת. שמואל ס"ל כר' אלעזר דבעל מנת שתצא בהן לחירות פליגי הילכך מתני' לאו כר' מאיר מתוקמא אלא רבנן היא ומה שאת נשואת ונותנת לפיך לאו דוקא ותני אפי' מה שתרצי עשי בהן לא קנה בעל דהא לדידה ופרס לה זה וכבר נתן לה לא הוי כנתן לזה ומתנה לזה שלא נתן לה מתנה מתלמת אלא שתעשה בהן מה שתרצה והתנה בנוסח המתנה אבל כשהתנה עם המתנה שנתן לה מתנה מוחלטת דאמר לה על מנת שאין לבעליך רשות בהן הוי כנתן לזה ומתנה לאחר. ארבא מאן דאמר מיהו ה"מ באשה נבי ליה נוסא אין ביר הבעל לעבבה לעשות חפצה לגמרי אבל לא מצד שהיא תחת בעלה אלא מצד שהיא תחת עצמה. אבל בעבד דקנייה ליה לגופיה ויש לו לעבבו לעשות חפצו אפי' כשאינו עבד ואדון וכי א"ל קני הוי כמתנה לאדר עד שיאמר לו ע"מ שתצא בהן לחירות דהא לדידיה לא אקני ליה עד שיצא בהן לחירות ותיסתלק כל שעבודו מעליו נמצא שלא הקנה עבדו כלל. והלכתא כשמואל דדינא הוא. ורש"ל דרב ר"מ שאין לבעל ואשה דהואיל והתנה בעומד לעבד ע"מ שתצא בהן לחירות [אר]סה שתרצה בעשיה ס"נ.והרב בעל התשלום כתב בנדרים דברי פלא והעיקר כמו שכתבנו ב"ד הר"ם והרי"ף.ודוי יודע דמתנת אשה שווקה בה הבעל אינו ווכה בה אלא לחירות כמו שכתבנו בפ' מציאת האשה: ורמי דר' מאיר [אדר"מ]ורבנן [אדרבנן]. לר' אלעזר מותיב דבעל מנת שתצא בהן לחירות פליגי ושמעי' מהא דר' אלעזר בין בעבד בין באשה קאמר ודינם שוה שלא כדברי בעל התשלום שכתב דהא דר' אלעזר לא איירי אלא בעבד אבל באשה מודה דבעל מנת שאין לבעלך רשות בהן לא קנה בעל דא"כ אמאי אוקמא בעל מנת שתפרי בו את המעשר דא"ל לאוקמי בעל מנת שאין לבעלך רשות בהן דבהא פליגי אפי' לר' אלעזר נבי אשה. ועוד אפי' ג) ואפיר קשיא דר' דהא מודה ב"ש שתפרי את המעשר דלא קנה בעל דהוי בע"ס שתצא

פסחים פח: כדרים פח: *סנהדרין עא. [נדרים סט:]

[מיר כה: סנהדרין עא.]

[פסחים פח:]

תמורה כה: ביעין כנ: